

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej aj ako „MK SR“ a „gestor“)

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon (ďalej ako „autorský zákon“)

Lokalizácia: § 90 ods. 6

Účinnosť: 01. 01. 2016

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 133

Majetkové práva k zamestnaneckému dielu

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
-
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=1496>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu

☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

Ex post hodnotenie vykonané k: 29. 05. 2025

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Predmetné ustanovenie predstavuje definíciu tzv. zamestnaneckého diela ako výsledku osobitného režimu tvorby v pracovnoprávnom, služobnom, štátnozamestnaneckom alebo inom obdobnom vzťahu. S prihliadnutím na podrobnejší opis hodnoteného odseku dochádza k zásahu oprávneného k výkonu majetkových práv (zamestnávateľa) do osobnostných práv autora – zamestnanca, pretože sa predpokladá jeho súhlas so zverejnením diela, označením diela menom zamestnávateľa, jeho dokončením, zmenou alebo iným zásahom do diela. Dokončenie diela predstavuje najvýraznejší prienik medzi osobnostnými a majetkovými právami v tejto oblasti, pretože pri ňom dochádza ku kombinácii majetkového práva na spracovanie diela a zároveň k povolenému zásahu do osobnostných práv. Hodnotená regulácia posilňuje právnu istotu zamestnávateľov tým, že im automaticky priznáva majetkové práva k zamestnaneckým dielam, čím zjednodušuje ich využitie v podnikaní. Zároveň však oslabuje autorskú kontrolu zamestnancov, čo môže ovplyvniť ich motiváciu a viesť k sporom pri zásahoch do diela.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
Aktuálne znenie regulácie stanovuje, že ak zamestnávateľ vykonáva majetkové práva autora k zamestnaneckému dielu, platí, že autor udelil súhlas aj na zverejnenie diela, označenie diela menom, obchodným menom alebo názvom zamestnávateľa, dokončenie diela, zmenu diela alebo iný zásah do diela. Prax sa však stretáva s otázkou postupu v prípade, ak sú na dané dielo v budúcnosti kladené zvýšené požiadavky na jeho modifikáciu, pričom tieto sú zo strany autora vopred odsúhlasené. V takomto prípade však môže dochádzať k významnému obmedzeniu práv zo strany zamestnanca, ktorého pôvodné dielo v aktuálnom období prešlo istým procesom a ktorého účel či význam mohli byť zmenené.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: V ex ante fáze bola vypracovaná doložka vybraných vplyvov (ďalej ako „doložka“), avšak pre hodnotenú reguláciu neboli identifikované dotknuté subjekty samostatne. Podľa doložky mala novela zákona ovplyvniť najmä podnikateľské subjekty, ktoré sú používateľmi predmetov ochrany v zmysle autorského zákona. Ex post: Dotknutými subjektami sú zamestnávatelia, ktorí využívajú zamestnanecké diela, a zamestnanci, ktorých autorské práva sú touto reguláciou ovplyvnené. Celkový počet dotknutých subjektov nie je možné presne stanoviť, vzhľadom na variabilitu ich počtu a na zmenu spôsobu využívania predmetov ochrany v autorskoprávnom kontexte.
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze bola vypracovaná doložka, kde bol posúdený vplyv na podnikateľské prostredie novelizovaného právneho predpisu ako celku. Podľa doložky predkladateľ predpokladal nekvantifikovateľné pozitívne vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože sa očakávalo zjednodušenie a sprehľadnenie povinností podnikateľských subjektov a zníženie ich administratívneho zaťaženia.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu/regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
133	Majetkové práva k zamestnaneckému dielu	§ 90 ods. 6	01.01.2016	zamestnávateľia + zamestnanci (autori zamestnaneckých diel)	-	-	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: V ex ante fáze bola doložka, avšak pre hodnotenú reguláciu nebol samostatne identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie a podľa prekladateľa sa predpokladali nekvantifikovateľné pozitívne vplyvy na podnikateľské prostredie. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: Vzhľadom na povahu regulácie nie je možná kvantifikácia nákladov. Zavedenie danej regulácie v právnom poriadku môže potenciálne viesť k súdnym sporom, pričom konečné rozhodnutia závisia od individuálneho posúdenia súdov, čo znemožňuje vytvorenie jednotného kvantifikovateľného rámca.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Celkový počet dotknutých subjektov nie je možné presne stanoviť, vzhľadom na variabilitu ich počtu a na zmenu spôsobu využívania predmetov ochrany v autorskoprávnom kontexte. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je možné uviesť zdroje početnosti.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
V ex ante fáze bola vypracovaná doložka, kde bol posúdený vplyv na podnikateľské prostredie novelizovaného právneho predpisu ako celku, avšak náklady nebolo možné kvantifikovať. Zároveň ide o reguláciu, pre ktorú nie je možné samostatne kvantitatívne posúdiť skutočné náklady. Z uvedených dôvodov nie je možné uviesť dôvod rozdielu medzi predpokladanými a skutočnými nákladmi.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
V ex ante fáze bola doložka, avšak pre hodnotenú reguláciu nebol samostatne identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť náklady nepredpokladané v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:		
GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia:		
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, sekcia umenia, kreativity, médií a autorského práva, odbor autorského práva		
Rada pre mediálne služby		
PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:		
<u>Cielené konzultácie:</u>		
Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):	Zúčastnené subjekty:	
Slovenský ochranný zväz autorský pre práva k hudobným dielam (ďalej ako „SOZA“), 00178454	Áno ☒ Nie ☐	
Slovenský syndikát novinárov (ďalej ako „SSN“), 00178501	Áno ☒ Nie ☐	
MAC TV s. r. o., 00618322	Áno ☒ Nie ☐	
MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r. o., 31444873	Áno ☒ Nie ☐	
LITA, autorská spoločnosť, 00420166	Áno ☒ Nie ☐	
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Oslovené subjekty:	Forma:	Dátum vykonania:
SOZA, 00178454	osobne/online ☐ dotazník/e-mail ☐	13. 02. 2025
SSN, 00178501	osobne/online ☐ dotazník/e-mail ☐	13. 02. 2025
MAC TV s. r. o., 00618322	osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐	13. 02. 2025
MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r. o., 31444873	osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐	13. 02. 2025
LITA, autorská spoločnosť, 00420166	osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐	13. 02. 2025
<u>Verejné konzultácie:</u>		
Trvanie verejných konzultácií: od 03. 01. 2025 do 20. 01. 2025		
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.		

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácii:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Zástupca SSN sa vyjadril, že sa dlhodobo stretáva s problémom regulácie, ktorá podľa jeho názoru nie je vhodne nastavená. Ďalej uviedol, že sa podobnými názormi v autorskom prostredí stretáva už niekoľko rokov.

Súčasná právna úprava definuje, že ak zamestnávateľ vykonáva majetkové práva autora k zamestnaneckému dielu, predpokladá sa aj autorov súhlas so zverejnením, označením diela menom zamestnávateľa, jeho dokončením, úpravami či inými zásahmi. Podľa zástupcu SSN však v praxi vyvstáva otázka, ako postupovať, ak sa v budúcnosti objavia zvýšené požiadavky na modifikáciu diela, ktoré autor vopred odsúhlasil. Takýto postup môže viesť k významnému obmedzeniu práv zamestnanca, ak jeho pôvodné dielo prešlo zmenami, ktoré mohli ovplyvniť jeho účel alebo význam. Ak po uplynutí šesťmesačnej ochrannej lehoty ďalší autori dielo modifikujú, môže vzniknúť otázka rozsahu majetkových práv pôvodného autora.

Ďalej taktiež zdôraznil význam určenia percentuálneho podielu z pôvodného diela pri jeho budúcich modifikáciách, aby sa zabezpečilo spravodlivé odmeňovanie autorov a predišlo ich poškodeniu v prípade rozsiahlych zmien. Literárna činnosť by mala byť hodnotená na základe zachovanej časti pôvodného diela po modifikácii, čo by umožnilo spravodlivejšie rozdelenie práv a odmien medzi pôvodných a nových autorov.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plnenie cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Gestor uviedol, že doteraz nezaznamenal obdobný podnet od zástupcov iných odvetví a s týmto konkrétnym problémom sa stretol po prvýkrát. Problematika zamestnaneckého diela už bola predmetom riešenia v roku 2018, avšak v tomto prípade išlo o dohody uzavreté mimo pracovného pomeru, čo predstavovalo úplne odlišný kontext.

Zamestnanecké dielo musí byť vytvorené v rámci pracovného pomeru na základe pracovnej zmluvy, pričom autor diela (zamestnanec) ho vytvára v prospech zamestnávateľa. Zamestnávateľ následne vykonáva majetkové práva k tomuto dielu. Neexistuje žiadna osobitná ochranná lehota, ktorá by sa na túto situáciu vzťahovala. Rovnako nie je jasné, o akom podiele sa v tomto kontexte hovorí, pretože právna úprava sa zameriava predovšetkým na vykonávanie majetkových práv zamestnávateľom.

Zástupca SSN v súvislosti so zamestnaneckým dielom uviedol ako príklad literárnu činnosť, k čomu však gestor poznamenáva, že dielo vytvorené autorom v rámci pracovnoprávneho vzťahu môže mať rôznu formu, nielen literárnu, ale aj slovesnú, divadelnú, hudobnú, audiovizuálnu, výtvarnú, architektonickú, úžitkovú, kartografickú alebo inú podobu umeleckého či vedeckého diela v zmysle autorského zákona. Autorský zákon stanovuje jasné mantinely, aby sa predišlo chaosu pri aplikácii pravidiel na rôzne formy diel, ako sú napríklad videá alebo nahrávky. Ak tieto mantinely budú narušené alebo dôjde k fragmentácii právnej úpravy (napríklad v prípade, že majetkové práva k zamestnaneckému dielu budú upravené samostatne napr. pre literárne diela), viedlo by to k nejasnosti a dezorganizácii.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Zástupca SSN vyjadril požiadavku na určenie percentuálneho podielu z pôvodného diela, ktorý by sa mal uplatniť pri budúcich modifikáciách diela. Tento podiel by mal byť vopred stanovený a zahrnutý v zmluvných dohodách, čím by sa predišlo nejasnostiam a zabezpečila spravodlivá kompenzácia za prípadné úpravy diela.

Podľa spoločného stanoviska vysielateľov prítomných na ex post konzultácii, a síce MAC TV s. r. o. a MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r. o. (ďalej aj ako „vysielatelia“) legislatívna zmena nie je potrebná. Režim zamestnaneckého diela je vyhovujúci, dostatočne flexibilný aj na strane zamestnanca (možnosť dohodnúť odmeny nad rámec mzdy a pod.), dlhodobo zavedený a v oblasti vysielania neprináša v popise uvedené problémy. Ide o právny režim, ktorý je všeobecný, a preto nemôže byť rozčleňovaný podľa druhu diel.

V zmysle stanoviska LITA, jediným relevantným problémom, ktorý by mohol byť predmetom (právneho) posúdenia, je zásah do osobnostných práv autorov. Legislatíva v danej oblasti je nastavená korektne a aktuálne nevidia relevantný dôvod na jej úpravu.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Gestor v reakcii na prezentované požiadavky uviedol, že právnym základom danej problematiky je vždy pracovná zmluva. Zamestnanecké dielo musí vzniknúť v rámci pracovného pomeru alebo na základe pracovnej zmluvy, pričom zamestnanec je jeho autorom a zamestnávateľ vykonávateľom majetkových práv.

Stanovenie percentuálneho podielu v rámci zamestnaneckého diela a majetkových práv k nemu nie je možné paušalizovať. Tento problém si vyžaduje zohľadnenie rôznych faktorov, ako je napr. v prípade literárneho diela počet strán, nehovoriac o možných zákonných výnimkách, pričom každý konkrétny prípad by aj tak mal byť posudzovaný individuálne.

Vzhľadom na jasne vymedzenú právnu úpravu gestor nevidí dôvod na akékoľvek zmeny aktuálne existujúceho regulačného rámca.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Predmetné ustanovenie definuje zamestnanecké dielo ako výtvor vzniknutý v rámci pracovnoprávneho alebo obdobného vzťahu, pričom zamestnávateľ vykonáva majetkové práva, ktoré môžu zasahovať do osobnostných práv autora, najmä pri dokončení, zmene alebo zverejnení diela. Majetkové práva k zamestnaneckému dielu sú právom zamestnávateľa vykonávať a využívať práva k dielu vytvorenému zamestnancom v rámci pracovného pomeru, a to bez potreby ďalšieho súhlasu autora. Tieto práva zahŕňajú najmä právo na reprodukciu, distribúciu, zverejnenie alebo úpravu diela, pričom autor ako zamestnanec sa zrieka niektorých práv na toto dielo v prospech zamestnávateľa.

Hodnotená regulácia teda predstavuje prienik oprávneného výkonu majetkových práv zamestnávateľom do osobnostných práv autora - zamestnanca tým, že sa prezumuje udelenie súhlasu autora na zverejnenie diela, označenie diela menom zamestnávateľa, dokončenie diela, zmenu diela alebo iný zásah do diela. Dokončenie diela znamená najtypickejšiu kolíziu medzi osobnostnými a majetkovými právami v tejto oblasti, pretože pri ňom dochádza ku kombinácii majetkového práva dielo spracovať a zároveň vykonať povolený zásah do osobnostných práv.

Cieľom zavedenia osobitného režimu zamestnaneckého diela je ochrana ekonomických záujmov zamestnávateľa, ktorý poskytuje autorovi potrebné prostredie a podporu na tvorbu diela, vrátane organizačného, technického a finančného zabezpečenia, čo je často investične náročné. Bez tejto podpory by dielo zrejme nevzniklo. Z pohľadu autorského práva je kľúčové rozlíšiť, či ide o zamestnanecké dielo, pretože od tejto skutočnosti závisí výkon majetkových a niektorých osobnostných práv autora.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Spracovateľ stanoviska k alternatívnym riešeniam uvádza, že v priebehu konzultácie odzneli protichodné stanoviská účastníkov, a síce, že návrh autora podnetu (SSN) je v rozpore s názorom vysielateľov a autorskej spoločnosti LITA.

Zástupca SSN uvádza, že riešenie tohto problému (režim výkonu majetkových práv k zamestnaneckému dielu) by malo spočívať v stanovení percentuálneho podielu z pôvodného diela, ktorý by sa mal uplatniť pri jeho budúcich modifikáciách. Tento podiel by mal byť vopred definovaný a zakotvený v zmluvných dohodách, čím by sa predišlo nejasnostiam a zabezpečila spravodlivá kompenzácia za akékoľvek úpravy diela.

Zástupcovia vysielateľov aj LITA, autorská spoločnosť, vyjadrili nesúhlasné stanovisko s návrhom zástupcu SSN, pričom aktuálne nastavenie regulácie považujú za dostačujúce bez potreby akýchkoľvek legislatívnych úprav.

Gestor uviedol, že s obdobným návrhom na zmenu sa doposiaľ nestretol. Ďalej konštatoval, že právnym východiskom v danej oblasti je vždy pracovná zmluva, pričom zamestnanecké dielo musí vzniknúť v súlade s pracovnoprávnym vzťahom a majetkové práva k nemu vykonáva zamestnávateľ. Určenie percentuálneho podielu z pôvodného diela pri jeho budúcich modifikáciách nie je možné stanoviť všeobecne, pretože závisí od viacerých premenných a vyžaduje individuálne posúdenie. S ohľadom na jednoznačne upravený právny rámec gestor nesúhlasí s takto prezentovaným návrhom a nevidí dôvod na legislatívnu zmenu.

Spracovateľ sa stotožňuje s názorom gestora ako aj s názorom zástupcov vysielateľov a autorskej spoločnosti LITA.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:
☒ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady ☐ upraviť aplikačnú prax
9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:
Spracovateľ sa stotožňuje s názorom gestora ako aj s názorom zástupcov vysielateľov a autorskej spoločnosti LITA a nenavrhuje reguláciu upraviť alebo upraviť jej aplikačnú prax.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia